

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 16971224-010.04- 3259

09/01/2015

**Konu : Anka Çocuk Destek Programı Uygulama
Yönergesi**

BAKANLIK MAKAMINA

2014 yılında Bakanlığımız Çocuk Destek Merkezlerinde korunma ve bakım altında bulunan çocuklar ve ailelerine yönelik psikososyal destek ve müdahaleyi içeren Anka Çocuk Destek Programı geliştirilmiştir.

Anka Çocuk Destek Programının uygulama usul ve esaslarını içeren Yönerge ekte sunulmuş olup, Makamınızca da uygun görülmesi halinde Anka Çocuk Destek Programı Uygulama Yönergesinin Çocuk Destek Merkezlerinde uygulanması hususunu;

Olur'larınıza arz ederim.

Temindar AYTEKİN
Genel Müdür

Uygun görüşle arz ederim.
09/01/2015

Nesrin ÇELİK
Müsteşar

OLUR
09/01/2015

Doç. Dr. Ayşenur İSLAM
Bakan

EKLER :

- Yönerge (5 Sf.)
- Anka Değerlendirme Formu (2 Sf.)

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır.

Adres : Eskişehir Yolu Söğütözü Mahallesi 2177.Sokak No:10/A
Çankaya/ANKARA
Telefon : 03127055415
e-posta : celal.sulu@aile.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi : C. SULU Aile ve Sosyal Politikalar Uzman Yardımcısı
Fax : 03127055020
Elektronik Ağ: www.aile.gov.tr

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Anka Çocuk Destek Programı Uygulama Yönergesi

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1-(1) Bu Yönergenin amacı; suça sürüklenmesi, suç mağduru olması veya sokakta sosyal tehlikelerle karşı karşıya kalması sebebiyle haklarında bakım tedbiri veya korunma kararı verilen çocuklardan psiko-sosyal desteğe ihtiyaç duyduğu tespit edilen çocuklara yönelik hizmet veren Çocuk Destek Merkezlerinde uygulanmak üzere geliştirilen Anka Çocuk Destek Programının uygulama usul ve esaslarını belirlemektir.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Madde 2 - (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Bakan: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanını,
- b) Bakanlık: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığını,
- c) Bilişim Sistemi: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından kullanılan veri sistemlerini,
- ç) BİRDEF: Bireysel ihtiyaç ve risk değerlendirme formunu,
- d) Danışman: Merkeze kabul edilen her çocuğun merkeze uyumunu sağlamak, takibini yapmak, uygulama ve mesleki çalışma planlarını psiko-sosyal destek programı çerçevesinde hazırlayarak yürütmek, vaka sunumu yapmak, çocuğun aile ilişkilerini, sosyalleşme ve yaşam becerilerini, öz bakım ve özgüven yeterliliğini geliştirmek, eğitimi yönlendirmek, desteklemek ve çocuğun aldığı sağlık hizmetlerinin sonuçlarını izlemekten sorumlu meslek elemanlarını,
- e) Destekleyici personel: Merkezin ihtiyacına göre bakım, temizlik, güvenlik, teknik, idari ve benzeri hizmetlerin yürütülmesi için istihdam edilecek personeli,
- f) Genel Müdürlük: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,
- g) İl Müdürlüğü: Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünü,
- h) Merkez: Çocuk Destek Merkezini,
- ı) Meslek elemanı: Sosyal hizmet, psikoloji, çocuk gelişimi, psikolojik danışmanlık ve rehberlik, öğretmenlik ve sosyoloji alanlarında lisans eğitimi veren kurumlardan mezun meslek mensuplarını,
- i) Program: Anka Çocuk Destek Programını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Anka Çocuk Destek Programı

Madde 3-(1) Anka Çocuk Destek Programı; çocukların bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanan ve çocuklarda olumlu tutum ve davranış değişikliği oluşturmayı, olumsuz yaşam deneyimlerinden kaynaklanan örselenme ve davranış

bozukluklarını sağaltmayı, aile ve sosyal çevreleriyle uyum sağlamalarını amaçlayan psikososyal destek ve müdahale programıdır.

Madde 4-(1) Program; ocuğun merkeze kabul ile birlikte merkezde Anka ocuk Destek Programı uygulayıcı ve eğitici eğitimi alan bir meslek elemanının danışman olarak görevlendirilmesini ve bu danışman tarafından ilk on gün içinde çocuğa yönelik BİRDEF'in doldurulması ile belirlenen uygulama planı doğrultusunda yürütülecek çalışmayı içerir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Anka ocuk Destek Programının Bileşenleri

Madde 5-(1) Bireysel İhtiyaç ve Risk Değerlendirme Formu (BİRDEF)

- a) BİRDEF; ocukların bireysel ihtiyaç ve risklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş standart bir formdur.
- b) ocuğun danışmanı tarafından ocuk merkeze geldikten sonra en geç on gün içinde doldurulmalıdır.
- c) Doldurulurken ocuğun ihtiyaını ve uygun destek programını belirlemek için ocuk hakkında hazırlanan güncel sosyal inceleme raporu ile diğer bilgi ve belgeler incelenmelidir.
- ) Anka ocuk Destek Programı uygulayıcı ve eğitici eğitimi alan meslek elemanı tarafından doldurulur.
- d) Bilişim sistemine girilen veri çerçevesinde çocuğun ihtiyaçları ve desteklenmesi gereken alanlar sistem tarafından belirlenerek uygulama planı oluşturulur. Hazırlanan plan ve uygulama sonuçları 3 ayda bir değerlendirilir.
- d) ocuk hakkında edinilen yeni bilgiler ve süreçler doğrultusunda BİRDEF güncellenir.
- e) ocuğun ilgi alanları, düşünce ve beklentileri ile danışmanın gözlem ve değerlendirmeleri BİRDEF'e eklenir.
- f) ocuk hakkında hazırlanacak olan mesleki raporlarda, BİRDEF'de yer alan ihtiyaç ve risk alanları dikkate alınır.

(2) Destekleyici Ortam Bileşenleri

- a) Program ve bileşenleri hakkında çocuklar ve personel bilgilendirilir.
- b) ocukların danışmanları ile danışmana bağlı bakım elemanları belirlenir.
- c) Her merkez kendi puanlama ve basamaklandırma sistemini oluşturur. Sistemin yürütülmesinde ceza değil ödül odaklı yaklaşım esas alınır. Çocuklara ve personele bilgi verilir.
- ) ocuklar ve programa dahil edilebilecek aileler ile sözleşme yapılır.
- d) ocuklar ile güne başlarken toplantısı yapılır.
- e) Merkezin günlük yaşam düzeni program doğrultusunda yapılandırılır.
- f) Merkezin işleyişine ilişkin temel kurallar, çocuklar ve personel tarafından görülebilecek büyüklükte uygun yerlere asılır.
- g) Sosyal, kültürel, sportif faaliyetler ile meslek edindirme kursları çocukların özellikleri, ilgileri, yetenekleri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak planlanır.
- ę) ocukların gelişim düzeylerine göre günlük yaşam becerileri kazandırma faaliyetleri yapılır.
- h) ocuklara, yaş ve gelişim düzeylerine göre danışmanı tarafından sorumluluk verilir. Sorumluluklar; ocuklara ayrıcalık tanımayacak, bir çocuğu diğerlerinden üstün kılmayacak biçimde verilir.

- 1) Sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler ile çalışmada, sözleşme yapılır.

(3) Grup Çalışmaları

- a) Bireysel ihtiyaç ve risk değerlendirme sonrası çocuklara uygulanacak grup çalışmaları belirlenir.
- b) Her çocuğun, kişisel gelişim ve sağlıklı yaşam grup çalışmalarına katılımı sağlanır. Bağımlılık, kişilik gelişimi, duygu düzenleme ve gebelik grup çalışmalarına ise ihtiyacı olan çocukların katılımı sağlanır.
- c) Grup çalışmalarının saati ve yeri haftalık planlanır ve duyurulur.
- ç) Her çocuğun günde en az bir grup çalışmasına katılımı sağlanır.
- d) Grup çalışmaları çocukların merkezde bulunduğu zaman dilimlerinde yapılır ve personelin mesaisi buna göre düzenlenir.
- f) Grup çalışmaları meslek elemanları arasında eşit olarak yapılır.
- g) Grup çalışmalarına dahil olmayan çocuklar için aynı saatte başka bir aktivite düzenlenir.
- ğ) Merkeze yeni kabulü yapılan çocuklar onbeş günlük gözlem sonrasında grup çalışmasına alınır.
- h) Her çocuk gruba alınmadan önce danışmanı tarafından bireysel görüşme yapılarak grup kuralları hakkında bilgilendirilir.

(4) Bireysel Danışmanlık; Çocukların ihtiyaçlarına uygun olarak bireysel müdahale gerektiren durumlarda aşağıdaki konular çerçevesinde bireysel danışmanlık yapılır.

- a) Evden kaçma
- b) Yaşam olaylarına ve krizlere yaklaşım
- c) Zihinsel yetersizliği olan çocuklara yaklaşım
- ç) İntihara yaklaşım
- d) Kendine zarar verme davranışına yaklaşım
- e) İstismar mağduru ile çalışmak
- f) Güvenli davranış geliştirme
- g) Eğitim başarısını ve uyumunu artırma
- ğ) Kendini koruma

(5) Aile Çalışmaları

- a) Aile ile yapılacak görüşmelerde öncelikle ailenin çocuğun güvenliğini tehlikeye atacak bir eylemde bulunma riski bulunup bulunmadığı değerlendirilir. Çocuk ve ailenin güvenlik durumu süreç içinde değerlendirilir ve buna ilişkin planlama yapılır.
- b) Programa dahil edilebilecek aileler ile aile müdahalesi değerlendirme listesi doldurulur.
- c) Çocuk hakkında hazırlanacak programa ailenin de katılımı sağlanmalıdır. Ancak ailenin çocuğa olan yaklaşımının destekleyici olmaması durumunda buna yer verilmez, bununla birlikte çocuğun gelişimini, bakımını ve korunmasını destekleyen diğer aile üyeleri, yakınlarının olması halinde onlar da bu sürece dahil edilirler.
- ç) Programa dahil edilebilecek aileler ile sözleşme yapılır.
- d) Ailelere, çocuk aile ilişkisinin güçlendirilmesi, etkin ebeveynlik becerileri, suça sürüklenen, madde bağımlısı ve istismar mağduru çocuğa yaklaşım konularında danışmanlık yapılır.

- e) Ailenin başka bir ilde olması halinde bu çalışma çocuğun bulunduğu kuruluş ile koordineli olarak ailenin bulunduğu il müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

(6) Destekleyici Personel İçin Yaklaşım İlkeleri

Merkezde görevli meslek elemanları ve idareciler dışında tüm personele, çocuklara yaklaşımda bilmesi ve edinmesi gereken temel bilgi ve beceriler konusunda eğitim verilir.

(7) Krize Müdahalede Kurumsal Yaklaşım

Merkezde; kavga, madde kullanımı, kendine zarar verme, cinsel istismar, intihar riski ve girişimi, bir yakının kaybı ve kötü haber verme konularını içeren kriz anında uygulanacak kurumsal müdahale yaklaşımı belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Programın Uygulanması ve Yükümlülükler

Madde 6- (1) Programın uygulamasında dikkat edilecek hususlar şunlardır;

- a) Programın uygulanmasında çocuğun izinli olduğu günler ile merkezden izinsiz ayrıldığı günler dikkate alınır ve programı tamamlayacak şekilde planlama yapılır.
- b) Merkezden izinsiz ayrılan çocukların merkeze döndürülmesi sonrasında programa devam edilir veya ihtiyaç duyulması halinde yeniden değerlendirme yapılır.
- c) Psikososyal destek sürecini tamamlayan çocuklar uygun olması halinde öncelikle kendi ailelerine teslim edilirler, bunun mümkün olmaması halinde ise öncelikle aile odaklı hizmetler olmak üzere uygun sosyal hizmet modellerinden yararlandırılırlar.
- ç) Ailesi/yakınları yanına dönemeyen çocukların bu çalışmalarla bir takım yaşam becerilerini kazanması, tekrarlayan istismarlardan korunmaları, yeni bir yaşam kurabilmeleri, toplumsal hayata uyum sağlayabilmeleri gibi bir dizi yaşam becerilerini kazanmaları yönünde çalışmalar yürütülür.
- d) Çocukların yaşadıkları olumsuz olaylardan dolayı ailelerinin de travma yaşadığı göz önünde bulundurularak, mağduriyetlerinin azaltılmasına ve günlük yaşam akışlarının desteklenmesine yönelik çalışmalarda bulunulur.
- e) Merkezde çalışan tüm personel program hakkında bilgilendirilir. Hizmet içi eğitimlerde program ve uygulamalar hakkında paylaşımlarda bulunularak personelin konu hakkında güncel kalması sağlanır.

Madde7- (1) Programın uygulamasında merkez müdürünün görevleri şunlardır;

- a) Her 10 çocuğa bir danışman olacak şekilde meslek elemanlarının planlanmasını yapar.
- b) Danışmana bağlı bakım elemanları belirlenir. Danışmanın, çalışmalarını kendisine bağlı bakım elemanı ile iletişim halinde yürütmesini sağlar.

- c) Danışmana kendisine bağlı bakım elemanlarının günlük programlarını oluşturmasını sağlar.
- ç) Merkezdeki tüm personelin ve çocukların program hakkında bilgilendirilmesini sağlar.
- d) Merkezin personel yapısı ve ihtiyacı da göz önünde bulundurularak ihtiyaç duyulması halinde programın mesai saatleri dışında da uygulanabilmesi için gerekli düzenlemeleri yapar.
- e) Programın uygulanmasını sağlamak amacıyla kuruluştaki nöbet sistemini, eğitim alan personeli dikkate alarak yeniden düzenler.
- f) Merkezde basamaklandırma ve puanlama sitemini oluşturur ve takip eder. Kuralların güncellenmesi ve revize edilmesi gereken durumlarda çocukların ve personelin katılımı ile gerekli düzenlemeleri yapar.

Madde 8- (1) Programın uygulamasında il müdürünün görevleri şunlardır;

- a) Program hakkında eğitim almış personelin başka alanlarda ve kuruluşlarda görevlendirilmemesine dikkat eder.
- b) Programın merkezlerde uygulanması ile ilgili ihtiyaçların karşılanmasını sağlar ve programın uygulanmasını takip eder.
- c) Programın merkezlerde uygulanmasının takibini Anka Çocuk Destek Programının Uygulanmasının Değerlendirme Formu aracılığı ile yapar. Programın uygulanmayan alanları ile ilgili Genel Müdürlük ile işbirliği içerisinde çözümlenmesini sağlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Madde 9- (1) Bu Yönerge, Bakanlık Makamının Onayı ile yürürlüğe girer.

Madde 10- (1) Bu Yönerge hükümlerini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı yürütür.